

UVOD

Privredno društvo, kao društvena tvorevina i konstrukcija pravnog sistema, predstavlja jednu dijalektičku kategoriju koja je, saglasno uslovima u tom društvu ili okruženju, podložna raznim promjenama. Promjene se odvijaju kako unutar samog društva, njegove unutrašnje organizacione strukture, tako i u cijelom društvu kao ekonomskom i pravnom subjektivitetu – statusne promjene. Jedna od tih promjena jeste upravo i stečaj.

Privredno društvo može prestati na više načina koji su utvrđeni zakonom. Prestanak privrednog društva predstavlja gašenje društva kao pravnog lica – njegov nestanak. Njegovim prestankom gase se sva prava i obaveze, pošto privredno društvo više nema pravni subjektivitet. Privredno društvo može prestati voljom vlasnika društva i nezavisno od volje organa društva, odnosno od volje vlasnika društva. Društvo prestaje nezavisno od volje vlasnika u slučaju različitih okolnosti koji vode ka prestanku društva.

Najčešći slučaj jeste bankrotstvo, odnosno stečaj društva.

Stečaj je prestanak preduzeća sa najtežim posljedicama za povjerioce. To je, ustvari, bankrotstvo preduzeća. Osim bankrotstva, stečaj se u određenim slučajevima može okončati reorganizacijom privrednog društva. Uslov za sprovođenje stečaja nad dužnikom je insolventnost – nemogućnost isplate svojih obaveza, dugova. Pitanje insolventnosti je zapravo ključna aktivnost za provođenje stečaja, odnosno ključni stečajni razlog. Insolventnost dužnika postoji u situaciji kada je dužnik nesposoban za plaćanje svojih obaveza u roku od 45 dana od dana dospjeća obaveza, ako je u potpunosti obuhvatio plaćanje u roku od 30 dana ili učini vjerovatnim da svoje već postojeće obaveze neće moći da ispuni po dospjeću – preteća nesposobnost za plaćanje. Postojanje nekog od stečajnih razloga predstavlja materijalnu pretpostavku za otvaranje stečaja, a ujedno i formalnu pretpostavku za slučaj da prijedlog za otvaranje stečaja podnosi povjerilac. Zakon propisuje dva stečajna razloga kada je u pitanju dužnik pojedinac: insolventnost i prijeteću insolventnost.

Stečajni razlog prezaduženosti rezervisan je samo za pravne osobe. Postojanje stečajnog razloga dovoljno je učiniti i samo vjerovatnim u stadiju podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka. Da bi sud otvorio stečajni postupak stečajni razlog ipak

mora biti učinjen sasvim izvjesnim, po prihvaćenom načelu strogog legaliteta. Svaki stečajni razlog mora biti temeljno ispitan, bez obzira na stepen uvjerljivosti iznijetih pojedinih činjeničnih osnova. Ako je sudu podnijeto više prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, uz navođenje istog ili različitog stečajnog razloga, stečajni sud morao bi sve prijedloge ispitati prije nego se neki od prijedloga odbije. Nužno je voditi ažurnu evidenciju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka radi izbjegavanja mogućnosti različitih ocjena stečajnih razloga ili ponovnog otvaranja stečajnog postupka koji već teče nad imovinom istog dužnika. U postupku ocjene o postojanju stečajnog razloga potrebno je, što je moguće preciznije, utvrditi i datum nastupanja stečajnog razloga. Ta činjenica je od iznimnog značaja u postupku pobijanja pravnih radnji stečajnog dužnika učinjenih prije otvaranja stečajnog postupka. Znanje ili presumirano znanje trećega o nastupanju insolventnosti pretpostavka je uspješnog pobijanja dužnikovih pravnih radnji, a saznanje o razlogu ne može prethoditi samom ispunjenju razloga.

Ovim radom poseban akcent će se dati analizi stečajnih razloga. Ipak, prije nego se i to pojasni, osvrt će se dati na analizu pojma stečaja i stečajnog sistema te na sam sistem stečajnog postupka. Odnosno, prvi dio rada analizira osnovne pojmove koji se odnose na stečaj i stečajnu regulativu. Drugi dio rada akcent daje na pitanje stečajnog postupka. Analiziraju se ključni subjekti i aktivnosti stečajnog postupka. Treći, i posljednji dio rada, konkretno analizira sve aspekte stečajnih razloga preduzeća. Treći dio rada predstavlja suštinu ovog istraživanja i koncizno prikazuje moguće aspekte i razloge pokretanja stečaja.